

Nåd vare med er och frid från Gud, vår Far, och Herren Jesus Kristus!

Bön: Samla mina tankar nu kring dig själv alena, och bestänk mitt hjärta du med ditt blod det rena! Hjälp mig så ditt ord förstå att dess kraft mig skulle nå och jag av din fullhet få allt vad jag behöver! Amen.

Tacksägelsedagen, predikotext: Luk 17:11–19

11 På sin vandring mot Jerusalem tog Jesus vägen mellan Samarien och Galileen. 12 När han var på väg in i en by möttes han av tio spetälska män. De stannade på avstånd 13 och ropade: "Jesus, Mästare, förbarma dig över oss!" 14 Han såg dem och sade till dem: "Gå och visa er för prästerna." Och medan de var på väg dit, blev de rena.

15 När en av dem såg att han var botad, vände han tillbaka och prisade Gud med hög röst 16 och föll ner på sitt ansikte för Jesu fötter och tackade honom. Han var samarier. 17 Jesus frågade honom: "Blev inte alla tio rena? Var är de nio andra? 18 Fanns det ingen som vände tillbaka för att ge Gud äran utom den här främlingen?" 19 Och han sade till honom: "Res dig och gå. Din tro har frälst dig."

Inledning

Riksdagsmannen och predikanten Tore Nilsson från Vännäs skrev många böcker. En av dem heter: Jag har din boning kär. Det är en bok om spetälskehospitalet på Korpholmen i Kronoby från 1600-talet fram till 1884. Kanske någon av er har varit där och också sett verksamheten där dramatiserad. Det ger ett grymt vittnesbörd om att spetälskan har varit aktuell också i vårt land. Det var närmast en dödsdom att bli förklarad spetälsk. Det blev isolering från familj och allt liv utanför.

Det samariska folket (även kallade samariter-na) bodde mellan Galileen och Judeen. Det var ett föraktat blandfolk och judarna ville inte gärna gå igenom området. I vår text vandrar Jesus med sina lärjungar i utkanten av Samarien då en grupp spetälska män möter honom. De får enligt lagen inte komma nära, utan de måste varna på avstånd.

Deras liv var verkligen dystert. De var förvisade ut ur den mänskliga gemenskapen till hålor utanför byarna. De hade inga förhoppningar om att bli friska. Men de hade hört om Jesus. Och de ropar om hjälp när han kommer förbi. Det var ingen slump att han kom förbi just där, att han gjorde undret med de 10 spetälska och att Lukas har tecknat ner händelsen. Allt som har skrivits är skrivet till vår undervisning, förklarar Paulus i Romarbrevet (15:4).

1 3 Mos 14 finns en detaljerad beskrivning av hur man skulle förfara om en spetälsk skulle förklaras ren. Det var prästen som skulle utfärda friskhetsintyget. Det är därför som Jesus ger uppmaningen att de tio ska visa sig för prästerna. Han har då inte botat dem än, utan de ska gå i tro. Kanske väntar de sig att prästen ska bota dem, men de märker redan under vägen att de är rena. Då återvänder en av dem för att tacka Jesus.

Vi möter här en talande beskrivning av hur sällsynt den äkta tacksamheten är och hur vanligt det är att man tycker att Guds välgärningar är något självklart. En av tio spetälska återvände för att tacka, fast de alla märkte att de hade blivit botade från sin fruktansvärda sjukdom, och nu åter fick rätt att bli som vanliga människor och leva i samhället som andra. Var blev de nio?

Den som återvände för att tacka var en samarier. Förra söndagen handlade evangelietexten också om en samarier som var en verklig medmänniska för den rånade mannen vid vägkanten. En annan gång gick Jesus verkligen genom Samarien och undervisade en samarisk kvinna (Joh 4). Nu är det en främling som vänder tillbaka för att tacka, inte en jude som de andra nio kanske var. Annars betyder ju namnet Juda just tacka, eller berömma, och det har en särskild betydelse i vår text att ingen av de andra kom för att tacka Jesus.

Den här samariern blev ett levande vittnesbörd om Guds kärlek till alla folk, i synnerhet de utstötta och föraktade. Det är en sådan främling, en som är föraktad och utstött av de hedervärda medborgarna, som i dagens text tackar Jesus och faller ner i ödmjuk tillbedjan. Han prisar Gud med hög röst. Och Jesus tillsäger honom frälsning. Ordet som används kan beteckna både kroppsligt helande och

andligt, som nog är det som vi mest tänker på när vi talar om frälsning.

Vi ska göra två tillämpningar av texten: Tacksamhetens grund och tacksamheten som trons frukt.

Tacksamhetens grund

Det finns en likhet mellan Jesu handlande i det fysiska botandet av de spetälska och hans andliga botande. Jag tänker på förhållandet mellan den ene och alla de tio. Att texten uttryckligen säger att det var tio som blev botade är intressant, även om vi ska vara försiktiga med att göra berättelser till allegorier, alltså andliga bilder av historiska skeenden.

Siffror har ofta en symbolisk betydelse i Bibelns värld. Särskilt i Uppenbarelseboken har siffrorna sin egen predikan, där framställningen också annars är bildlig. Talet 10 representerar fullhet. Vi har ju Guds tio bud, och i Uppenbarelsen finns 10 till exempel i kombination med 12: $12 \cdot 12 \cdot 10 \cdot 10 \cdot 10 = 144.000$.

Tio sjuka blev botade. Alla tio. Det står om Jesus att han botade alla. När han utförde sin frälsningsgärning, då han botade oss från vår andliga spetälska, synden, var det ingen halvmesyr. Alla behöver frälsning. Och Jesus frälste alla. Vi ska se på några bibelord som bevisar den sanningen.

Vi är alla besmittade med synd ända från födelsen. Därmed är vi värda döden. Vi borde som de spetälska ropa åt alla: undvik oss, vi är orena! I Ef 2:1–3 beskrivs det här som en andlig död:

Också er har Gud gjort levande, ni som var döda genom era överträdelser och synder. Tidigare levde ni i dem på den här världens sätt och följde härskaren över luftens välde, den ande som nu är verksam i olydnadens barn. Bland dem var vi alla en gång, när vi följde våra köttsliga begär och gjorde vad köttet och tankarna ville. Av naturen var vi vredens barn, precis som de andra.

Redan i GT undervisar Jesaja på samma sätt, 53:6:

Vi gick alla vilse som får, var och en gick sin egen väg.

Och i Rom 3:23 skriver Paulus rent ut:

Alla har syndat och saknar härligheten från Gud.

Det är bedrövligt med oss! Alla är vi utstötta, inte bara utanför byn och samhället, utan från Guds härlighet. Den andliga spetälskan sitter i vårt inre, i våra tankar och våra begärelser. Vi har alltså ingen chans att komma till himlen, för att säga det enkelt. Vi är vilse. Hur ska vi hitta hem? Hur ska vi få komma till den fullkomliga byn, till himlen?

Det hade Jesaja också svaret på:

Men all vår skuld lade Herren på honom.

Vem talar han om? Han beskriver honom som tog vår skuld på sig som den lidande tjänaren. Trots att han inte har något yttre att skryta med, trots att han skjuter upp som ett rotskott ur torr jord, där ingenting kan växa, trots att han var föraktad och övergiven av alla, var det han som tog straffet och skulden. Och han tog all vår skuld på sig.

Också Paulus beskriver samma sak:

... och de förklaras rättfärdiga som en gåva, av hans nåd, därför att de är friköpta av Kristus Jesus.

Alla vi som stod utanför, som inte hade någon rätt att komma fram inför Gud, vi står nu som rättfärdiga, oskyldiga, heliga, och har del i härligheten från Gud. Så som det var för de tio spetälska, när de hade gått för att visa sig för prästen och blev rena, så har också vi blivit rena. Vi får som de tio spetälska höra av prästen att vi är rena. För han har fått fullmakt av Gud att tillsäga varje syndare full förlåtelse. Avlösningens ord: dina synder är förlåtna, de är som den judiska prästens konstaterande att spetälskan är borta och att de sjuka nu får komma tillbaka in i samhället och leva bland sina kära.

Tänk vilken orsak till tacksamhet: vi som har gått vilse, vi som har misslyckats, vi som är fulla av syndens gift och inte har någon del i härligheten från Gud, vi har fått rätt att vara med Gud i hans härlighet! Och den välsignelsen får vi tillsammans med alla andra syndare del av gratis, tack vare Ordet som säger oss att vår synd är betald genom Jesus som gav sitt liv för oss. Det heter i 2 Kor 5:19:

Gud var i Kristus och försonade världen med sig själv. Han tillräknade inte människorna deras överträdelser, och han har anförtrott oss försoningens ord.

Gud ville bota de stackars tio spetälska männen. Därför gick Jesus den vägen så att de kunde komma emot honom. Gud ville bota oss från vår andliga spetälska. Därför sände han sin Son, Jesus, till världen. Han kom som en människa, underkastade sig alla de svagheter som en människa råkar ut för, ända från det att vara ett hjälplöst barn i sin mors famn, via frestelsen i öknen och att vandra omkring fattig och med alla umbäranden som människor kan råka ut för. Till sist måste han utstå den grymmaste död en människa kan drabbas av. Ändå var han oskyldig. Fast egentligen inte. Han var skyldig. Han bar våra synder och därmed var han skyldig att betala straffet för dem. Hela världens syndaskuld! Det var inte underligt att han svettades blod och led förfärliga kval under Guds brännande bannstråle.

Men därför kunde han friköpa oss så att inte vi behöver fördrivas från Guds härlighet, så som Adam och Eva drevs ut ur paradiset.

Alla tio blev botade. Hela världen blev frälst. Visst finns orsak till tacksamhet!

Tacksamhet som trons frukt

Vilka kommer tillbaka och tackar? Av de spetälska kom bara en. Han som vände om fick höra orden: *Res dig och gå. Din tro har frälst dig.*

Vad betydde mannens tro i det här fallet? Var det tron som botade honom?

Tänk dig att du faller överbord under en båtresa. Det är stora vågor och du har ingen chans att kunna ta dig simmande tillbaka eller till land. Du är förlorad, om ingen kastar ut en livboj åt dig. Men så kastar någon en livboj, du griper tag i livbojen och blir räddad.

Kanske någon nu frågar dig: vad var det som räddade dig? Ska du då svara: Jag räddade mig genom att gripa tag i livbojen. Det var min egen förtjänst, jag beslutade mig att ta tag i bojen.

Nej, så dåraktigt! Det var ju han som kastade livbojen åt dig som räddade dig. Det är han som ska ha äran.

När Jesus sa åt de tio att de ska gå och visa sig för prästerna var de ännu spetälska. De blev rena först när de hade gått. Samariern som vände om trodde att det var Jesus som hade botat honom. Därför säger Jesus: Din tro har frälst dig. Tron på Jesus väckte tacksamheten hos honom och han måste vända tillbaka för att ge ära åt Gud. Han hade ju inget hopp i sig själv att bli frisk. Men han trodde på Jesu ord.

Och när han såg att han blev frisk visste han varför. Det var Jesus som botade honom.

Hur det var med de andra vet vi inte. Kanske var de så upptagna av tankarna på sitt återfunna liv att de glömde Jesus. Det är inte berättelsens poäng att berätta om deras reaktioner. Det viktiga är att denna föraktade spetälska samariern vände tillbaka och gav Gud äran.

Det är inte svårt att inse varför samariern var tacksam. Han fick nytt liv. Han skulle få återförenas med sin familj, han skulle få bo bland sina gamla grannar och göra sitt gamla jobb.

Har du orsak att vara tacksam?

Visst finns det många yttre ting att tacka för. Just de här dagarna har många av oss skördat frukter i vårt trädgårdsland eller från åkern. Det är bevis på Guds godhet. Det är Guds välsignelse att det växer och blir frukt och bär. Det är Guds välsignelse att vi har mat och kläder, att vi har någonstans att bo. Det har inte alla, och vi som har det behöver också tänka på att dela med oss.

Vi har också orsak att tacka Gud för att vi bor i ett land där vi har fred och frihet. Vi hör varje dag om hur ondskefulla makter terroriserar människor som vill leva i frihet och fred. Vi ska inte se vår egen frihet som någon självklarhet, och vi ska förstås hjälpa dem som inte är i samma lyckliga situation.

Men nu kan det vara så att de mödor, sjukdomar och bedrävelser vi dras med hotar att överskugga allt det positiva. Gå nu tillbaka till det som vi var inne på för en stund sedan. Tänk på vad Jesus har ordnat för dig: trots att du var ovärdig har han berett dig en plats i

himlen, där ingen synd och ingen smärta ska plåga dig. Och också här i detta livet vill han vara med, och han kan också ta bort din kroppsliga eller psykiska smärta som håller på att förstöra ditt liv, precis den stund han vill, och bara med ett ord. Men uttryckligen när han vill, inte när du vill.

Paulus hade att dras med många svårigheter och direkta lidanden i sitt liv. Ändå skriver han (Rom 8:18):

Jag menar att den här tidens lidanden inte kan jämföras med den härlighet som ska uppenbaras och bli vår.

Där finns den allra största orsaken till tacksamhet! Den härlighet som Jesus har vunnit åt oss ska uppenbaras och bli vår en dag. Ta det ordet till dig, och du blir rikt välsignad.

Och så har Gud lovat att försörja oss. I en annan av texterna för idag skriver Paulus (2 Kor 9:8):

Gud har makt att ge er all nåd i överflöd, så att ni alltid och i allt har nog av allt och kan ge i överflöd till varje gott verk.

Vad skulle vi lida brist på med en sådan kärlek? Men just här ser vi också, att detta överflöd som Gud vill ge ska flöda ut så att det blir till välsignelse för alla dem som lider brist. Det behöver vi tänka på när det är dags för hungerdagsinsamling eller insamlingar för de krigsdrabbade ukrainarna. Men vi ska också tänka på att överräcka det som kan bli till evighetsvälsignelse för vår nästa: att visa på vår Frälsare som kan bota från allt, också från de andliga sjukdomarna.

Inför allt det här måste vi tacka och be med Lina Sandell (SH 332):

*O Herre, Herre, det är för mycket,
jag kan ej fatta en sådan nåd.
Lär mig blott prisa i salig glädje
din underbara och stora nåd.*

Amen.